

KARACAOĞLAN CENNETİNDEN
BETONİZM CEHENNEMİNE

Ethem Çalışkan

Akdeniz, sulan berrak deniz... M. Ö. de , sonra da Akdeniz Bölgesi şiddetli aşklerle savaşlarla sarsıldı. Kleopatra'nın atlas yelkenli, altın yıldızlı gemisi, Tarsus Umanına yanaşırken Antoius'un kalbi heyecandan duracak gibiydi. Bilitis'in güzelliği çoban Likyas'ı ve Antalya sahillerini kasıp kavururken, bir aşk fırtınası kendisini iskenderiye sahillerine fırlattı. Bilitis'in son sözü ibret vericidir. "Sevil, fakat sevmel!"

Akdeniz, sulan berrak deniz...

Lacivertle mavinin oynaştığı Akdeniz'in akköpüklü kıyılan, bir uçtan bir uca tevir tevir yeşilden, allı mortu eflatun boyalı... Geceleri ay aydınlığında bile yıldızlar yağar avuçlarınıza. Gündüzleri, mavi değil masmavi... Akşamüstü erguvanı bulutlar arasından kıpkızıl yorgun güneş, "Yarın gene geleceğim" der. Ak külahlı ihtiyar Toros sıra dağları, milattan önceleri de asırlar, asırlar boyu gömgök Çukurova'nın havasını vermiş, suyunu vermiş...

M. S, 17. yüzyıl başlarında Beydağlan'ndan kaynaklı bir bulut Mut yaylasının üzerinde dinlenirken, çığlık çığığa bir çocuk ağlaması duyar. Duramaz yerinde. Yekindir gün doğusuna. Aynı sesi, Kozan'da, Feke'de , Elbistan'da da duyar...

Eski yazıdan yeni yazıya geçişle birlikte Karacaoğlan'ı bütün Anadolu okuyup dinlemeye başladılar, ilk kitap baskılarını İkbâl Kitaphanesi ve Cemiyet Kitaphanesi yapmış. Daha sonra 1929'da Maarif Kitaphanesi "Halk Şairleri Serisi" içinde yayınlamış. Kapak resimlerinde ressam Münif Fehim imzası var.

Ben Karacaoğlan'ı 1940'lı yıllarda tanıdım. Köyümüz de, Tarsus'un Göçük köyünde. Karacaoğlan bizim köye gelip giderdi. Darendeli bir çerçinin omuzunda taşıdığı heybede. Kerem ile Aslı, Arzu ile Kanber, Köroğlu, Hz. Ali Cenkeri. Nasrettin Hoca, Mevlid-i Şerifler. Enamlar... Hepsi hepsi... Aşık Veysel'de gelirdi. Omuzunda heybe ile elinde bir de güze!

kokular bulunan camekanı da vardı çerçinin. Köy odasında çıtır çıtır yanan ocak başında idarenin ışığında bir kişi okurdu, herkes dinlerdi Karacaoğlan'ın şiirlerini, aşk şiirlerini.

"Ak kuğular sökün etti yurdundan
Koç yiğitler yatamıyor derdinden
Sabah namazında Belen ardından
Saydım altı güzel indi pınara

Üçü orta boylu, gayetle güzel Üçü
uzun boylu, gözlerin süzer Dedim :
Akça ceyran gölde ne gezer Al kınalı
keklik indi pınara

KARACAOĞLAN gene coştı, bulandı
inip aşkın deryasını dolandı Güzel gitti
deyi pınar ağlardı Acıdı yüreğim yandı
pınara."

Karacaoğlan'daki güzel sevgisi, insan sevgisi, tabiat sevgisi iliklerimize işledi. Yayla pınarının suyu kadar berrak bir Türkçe, bal şerbeti gibi şiirler... Telli turna, yeşil ördek, keklik, ibibik, şahin, ceren. ceylan, bülbül, îuraç... Hepsini sevdik, seslerini duyduk. Bağı, bahçeyi sevdik, gülü, menevşeyi,sümbülü sevdik. Elifi, Eşme'yi, Fadime'yi, Şerife'yi, Hürü'yü, Döne'yi, Cennet'i sevdik...

"Yaz gelipde beş ayları.dolunca
Açılmış bahçenin gülleri güzel
Yaktı beni Fadime'nin nazarı
Zülüften ayrılmış telleri güzel

Elifi der isen nazlıdır nazlı
Eşme'yi de dersin sırf ala gözlü
Söyletme Şerife'yi bülbül avazlı
Söylüyor Zilha'nın dilleri güzel

Emne'yi der isen incedir ince
Bağdat'ın Mısır'ın gülleri gonca
Ayşe'nin kaşı da kalemden ince
Sevmeyen Hürü'nun belleri güzel -

Döne güzelliği halka bildirir Kamer
pınarından kabın doldurur Eşe
yürüyüşünden beni öldürür Sevmeli
Cennef'in boyları güzel

Karadanda KARACAOĞLAN karadan
Sürün çirkinleri çıksın aradan Herkesi
sevdiğine versin yaradan Sevdiğin
Meryem'in benleri güzel."

Bu arada biraz soluklanıp, Mut'un Çukurca Köyünden, Karacaoğlan'a sakalını matkap ite yolduran bir genç kızıdan aldığıım mektubun bir bölümünü aktarmak istiyorum.

"... Sonunda Karacaoğlan, Elifin Çukurca'ya göç halinde olduğunu Öğrenir. Göçün gelişini beklerken Mut'un Çukur adlı köyünde ölür. Köylülere verdiği vasiyet üzerine tepenin tam tepesine gömülür. Yanından hiç ayırmadığı sazı da mezarının başucunda ardıç ağacına asılır. Karacaoğlan'ın öldüğünü öğrenmiş olan Karacakız ise mezarının başına gelir ağlar. O'da üzüntüden orda ölür. O'nun vasiyeti üzerine de Karacaoğlan'ın mezarının karşısındaki ondan biraz daha küçük olan tepeye gömülür. Bu, köylülerin sözüdür. Gece yarısından sonra onların görüşüp konuştuğunu ve Karacaoğlan'ın şiir söylediği söylentisini duydum. Karacaoğlan'ın mezarı başında bir kuyu bulunduğu, bu kuyunun suyunu ne yaparsan yap ne azaldığı, ne de çoğaldığı olmamıştır. Bir rivayete göre bu suyun kirli insanı aragörülmediği söylenir. Şöyle duymuştum. Yıkanmak isteyen birine bu suyun görünmediği ve yıkanamadığı söylenir.

Ardıçta asılı olan sazının eskidiği ve çürüyüp yere düştüğü söylenir. Sonra hayırsever köylüler tarafından yapıp yeniden ardıç ağacına asıldığı söytenir. onun mezarına çıkmak için belirli bir yol katedilir. Mezarına varmış gibi bir izlenim uyanır. Orada dinlenirsin. Burass ziyaret yeri gibi birşey olmuştur.

Köylüler yağmur duası için tepeye çıkarlar yağmur duasını okurlar. Ve tepeden inmeden bulutsuz hava bulutlanıp yağmur yağar. Yağmur duasına gidenler ıslanıp evine öyle giderler. Tabi bunlar inanç meselesi. Bazı olaylar efsane gibi bir şey. Şu anda nasıl olduğunu ben de bilmiyorum.

işte Mutlu Aysel'in mektubundan da anlaşıldığı gibi, kim nereli ise Karacaoğlan oralı. Kesin olan şu ki, Karacaoğlan Çukurova'!*. Karacaoğlan Çukurova'da kocaman bir kabbe ve çevresinde küçük küçük kubbeler, bir çok Karacaoğlan'lar.

Mimar Sinan'da, Süleymaniye Camii'sini yapmaya başlamadan Önce Erciyes dağının yükseğine çıkar ve çevresindeki küçük küçük dağları aylarca seyrederek. Ve sonra çevresi kubbelerle çevrili büyük kubbeli şaheserini yapar. Görülüyor ki doğa sanatçısı etkiliyor.

Bazen de bir sanatçı bir başka sanatçısı etkiliyor ve yepyeni mimari eserler doğuyor. Hollandalı Vlamink'in Hollanda mimarisini etkilediği gibi.

Karacaoğlan'ıda doğanın rengi, kokusu, sesi ve de ala gözlü nazlı dilberleri, gelinleri, kızları coşturup söyletmiştir. Yazın yaylalarda, kışın Çukurova'da durdurak bilmemiş. Ve...

"Nasıl mededeyim söyle güzelim
Elinde bergüzar gül ile oynar Alma
yanak, kiraz dudak, diş sedef Espir ala
gözler mü ile oynar

Cennete misaldir göğsünün ağı
Sineme bastımada ateşten dağı
Korkarım ki yad el bekler bu bağı
Bülbül eğlencesi ile gül oynar

inciden mercandan beyaz yanağı
Meles gömlek koç yiğidin konağı
Seher vakti ıssız koyma sulağı Telli
yeşil turnam göl ile oynar

Salavat getirsin cemalin gören
Bakışın turna da, sekisin ceylan
Uğradığın yeri edersin viranz Bülbül
has bahçede gül ile oynar

Karacaoğlan der ki, kılayım nazar
Bilezik takmağa kolların çözer
Giyinmiş kuşanmış, sallanı gezer
Gümüş kemer ince bel ile oynar."

Karacaoğlan'ın yaylalardan kopan deli poyrazı, Akdeniz kıyılarında meltemle buluşup sarmaş dolaş olurdu...

Birgün gene bir deli poyraz Toros dağı yaylalarına yalçın kayalarından esip gelir. Kıyıda meltemle sarmaş dolaş olacak. Nebilsin ki denizle dağ arasında yükselen beton duvarlara çarpacak! Çarpacak da paramparça olacak... Yaralı poyraz döner yaylalara, anlatır başına gelen felaketi.

Göksu, Berdan, Seyhan, Ceyhan iner ovaya. ÇAĞIL çağıl çağlayan yayla suları durgunlaşır birden. Solar rengi. İkibin yılma doğru Çukurova'nın yükselen kalkınma bacaları merhametsizdir. Sarı - yeşil - kurşuni dumanları ile ölüm kismaktadır.

Nail Tan'ın şiir kitabının adı "Acaba Biraz Mavimiz, Biraz Yeşilimiz Var mı?" Nail Tan pislettiğimiz, kirlettiğimiz havamızdan, suyumuzdan, toprağımızdan özür diliyor.

" Önce toprağı kirlettik Ne geçtiyse elimize attık
üzerine, Kıydık canım ağaçlara, çiçeklerine,
Çöpten görünmez oldu baharın sıcak yüzü
Topraktan özür dileriz."

ilk beş dize böyle, son dört dizesi de şöyle :

"Şimdi ayda ayak izleri var mikroplu,
Titriyor geceleri ışığı Güzelim çehresi
soldukça soluyor. Aydan da özür
dileriz."

Tamam! yirmiiki dizeden oluşan bu şiirin adı (ÖZÜRİ)
demek ki özürler devam ediyor.

Halbu ki Karacaoğlan cenent Çukurova için demişti ki :

"Çukurova bayramlığın giyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken Şubat
ayı kış yelini kovarken Cennettense
sana yakışır dağlar.

Ağacınız yapraklarla dolandır
Taşranız bir birliğe inanır
Hep çiçekler bağrınızda gönenir
Pınarınız çağlar akışır dağlar

Rüzgar eser dallarınız atışır Kuşlarınız
birbiriyle ötüşür Ören yerler bu
bayramdan pek üşür Sümbül niçin
yaslı bakışır dağlar

Karacaoğlan size bakar sevinir
Sevinirken kalbi yanar dövünür
Kımıldanır hep dertlerim devinir
Yas ile sevincim yıkışır dağalar."

Hey Silifke'li ozan senin çığırıldığım ne düz ova kaldı, ne
de kanat süzerek inen keklikler.

Bir uçtan bir uca Çukurova, Betonizm Cehennemi. Silif-
ke, Adana arası yol boyu zehirli fabrika bacaları ile duman
altı. Eğer inanmayan var ise, yol boyunda girsin bahçeye, tar-
laya... Girin, konuşan portakal, limon, turunç ağaçları ile...
Pamuk tarlaları, ekin tarlaları ile, ayakta kalan ağaçlar... Evet,
"Ağaçlar Ayakta Ölüyor..." kesilenler de kesen baltaya diyor-
lar ki: "Neyleyimki sapında benden..."

Evet, dün şu koya, çamlarla portakallar elele imilerdi. Ak-
deniz, berrak denizde. Mavi ile yeşil sohbet ederlerdi. Gölgesi
mutlu insanlarla dolu idi. Bir gecede katledildi o cennet
bahçeler. Ve şu gördüğünüz Betonizm işgal etti. Siteler, site-
ler, hatta eğitim siteleri, doktorlar sitesi, lüks mutfaklar, lüks tu-

valetler... Hani nerde o narenciye kokulu, yasemin, ful, zambak, sümbül, nergis, gül kokulu cennet bahçeler, cennet kıyıların... Betonizm işgali altındaki topraklar foseptik çukurları, denizi lağım boruları ile kirletildi, kokuşturuldu. Akdeniz berrak deniz, oldu kirli deniz... Yazık, yazık... Biz insanlar mutfakla tuvalet arasında bir borumuyuz ki...

Bakın şu gördüğünüz çukur yerde. Adana, Mersin, Tarsus evleri vardı. Şu yerde yatan kör testere ile kesilmiş palmyeler... Bir ceset gibi yatıyorlar. Şu ayakta kalmış, gökyüzüne dua avuçları gibi açılmış birkaç dallı palmyeler. Sanki birer yılki atı... Mimarsız mimarinin ablukasında... Teslim olacaklar, idam edilecekler.

Bir ay sonra Çukurova'nın Fransız işgalinden kurtuluşunun 70. yılını kutlayacağız. Biz ki yedi düvel işgalindeki yurdumuzu kurtardık. Ama, bu Betonizm canavarından Çukurova'yı kurtaracağımızı sanmıyorum. Çünkü bu canavarı biz yarattık, biz dış düşman değil ki sürüp çıkaralım. Mimarsız mimari devam ediyor, edecek ve açılışları yapılacak, parlak nutuklar çekilecek, "Allah'ın izniyle" çağı yakalayacağız... Üzgünün.

Bakalım Karacaoğlan ne diyor :

"Hüryan geldim gene hüryan giderim
Ölmemeye elde fermanım mı var
Azrail gelmişte can talep eder Benim
can vermeye dermanım mı var

Dirilirler dirilirler gelirler Huzur - ı
mahşerde divan dururlar Harami var
diye korku verirler Benim ipek yüklü
kervanım mı var.

Er isen erliğin meydana getir Kadir
Mevlam noksanımı sen yetir Bana
derler gam yükünü sen götür Benim
yük götürür dermanım mı var.

**Karacaoğlan der ki ismim öđerler
Ağı oldu yediđimiz řekerler Güzel
sever diye isnad ederler Benim
haktan özge sevdiđim mi var.**